

České rozhodčí řízení podle ICC pravidel: k povinnosti přiložit rozhodčí pravidla k rozhodčí smlouvě

JUDr. Ing. MILOŠ OLÍK, Ph.D., LL.M., FCIArb,
advokát, partner ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.,
předseda ICC Česká republika

JUDr. MARGARITA KAREŠOVÁ KUCHARČUK,
advokát, ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Cílem tohoto článku je přiblížit čtenáři možnost sjednání vedení rozhodčího řízení podle celosvětově uznávaných ICC Pravidel, která zejména v mezinárodním obchodě patří k nejrozšířenějším. Tato pravidla jsou mnoha českým subjektům obchodujícím se zahraničními partnery nepochybně známá a ve smlouvách používaná. V souvislosti s českým zákonem o rozhodčím řízení a při použití těchto pravidel i pro řízení s místem arbitráže v České republice upozorníme na některá úskalí už při sjednávání rozhodčí doložky odkazující na ICC Pravidla.

1. Fenomén ICC: včera a dnes

Mezi odbornou i laickou veřejností se vžilo používání zkratky ICC Pravidla. Za ní se skrývá plný název Pravidla pro rozhodčí řízení Mezinárodní obchodní komory (dále „ICC“ a „ICC Pravidla“). Vytvořený mechanismus řešení sporů, jejichž správu zajišťuje Mezinárodní rozhodčí soud ICC, je v mezinárodním obchodě jeden z nejvyhledávanějších v současné době. K celosvětovému úspěchu, jemuž se těší ICC Pravidla, nepochybně přispěla i dlouhá historie samotného Rozhodčího soudu ICC, který vznikl bezmála před sto lety v r. 1923 a stal se inovátorem mezinárodního rozhodčího řízení, jak ho známe dnes.¹

Nicméně popularita ICC Pravidel bezesporu v první řadě spočívá v tom, že ICC Pravidla poskytují svým uživatelům strukturovaný institucionální rámec, který je určen k zajištění transparentnosti, efektivity a férovosti rozhodčího řízení, a zároveň poskytuje stranám řízení určitou flexibilitu a právo volby ve vztahu k různým aspektům řízení.² Charakteristickým rysem ICC Pravidel je jejich tíhnutí k univerzalitě, což umožňuje jejich aplikaci napříč různými kontinenty a právními kulturami. Právě z toho důvodu, když byl v roce 2008 zahájen proces revize znění ICC Pravidel, byla možnost komentovat návrhy znění ICC Pravidel poskytnuta odborníkům na rozhodčí řízení a i soukromé sféře,

kde tyto osoby pocházely z různých právních kultur a specializací.³

Celosvětové používání ICC Pravidel potvrzují i statistiky ICC, které uvádějí, že nejčastěji strany sporu pochází ze Spojených států amerických (8,4 %), Německa (5,5 %), Francie (5,4 %), Brazílie (4,5 %), Španělska (4,4 %), Itálie (3,2%), Číny (3,0 %), UK (2,9%), Jižní Koreje (2,6 %), Nizozemí (2,5 %), Indie (2,4 %), Mexika (2,4 %), Turecka (2,1%), Spojených arabských emirátů (2,0%), Švýcarska (1,9 %), Belgie (1,8 %), Rakouska (1,8 %) a Kataru (1,7 %).⁴

Z hlediska kvality ICC Pravidel hraje velkou roli skutečnosti, že tvůrci ICC Pravidel pravidelně vyhodnocují existující procesy nastavené ICC Pravidly a na základě provedených analýz se snaží o zlepšení efektivity a kvality rozhodčího řízení, čímž do ICC Pravidel zavádí inovátorská řešení a nástroje.

Rozhodčí soud ICC je jediným orgánem, který je oprávněn provádět správu sporů rozhodovaných dle ICC Pravidel. Byť se nazývá „soud“, případy nerozhoduje, nýbrž, jak jsme již uvedli, zajišťuje správu sporů a vykonává dohled nad správností rozhodnutí rozhodců, nezávisle na tom, z jakých států pochází strany a kde se rozhodčí řízení koná.⁵ Konkrétní činnosti Rozhodčího soudu ICC spočívají např. v potvrzování, jmenování a výměně rozhodců, rozhodování ohledně

¹ Rozhodčí soud ICC. Dostupné z: <https://iccwbo.org/dispute-resolution-services/icc-international-court-arbitration/>

² ICC launches new rules of arbitration, 12. září 2011. Dostupné z: <https://iccwbo.org/media-wall/news-speeches/icc-launches-new-rules-of-arbitration/>

³ ICC launches new rules of arbitration, 12. září 2011. Dostupné z: <https://iccwbo.org/media-wall/news-speeches/icc-launches-new-rules-of-arbitration/>

⁴ ICC Dispute Resolution Bulletin | 2018 Issue 2, str. 53.

⁵ Čl. 1 odst. 2 ICC Pravidel.

námitek vznesených vůči rozhodcům,⁶ monitorování celého rozhodčího řízení včetně sledování správného tempa rozhodčího řízení a jeho efektivity,⁷ kontrole a schválení všech rozhodčích nálezů,⁸ správě poplatků,⁹ dohledu nad řízením před rozhodcem pro naléhavá opatření před ustavením rozhodčího senátu¹⁰ apod. Cílem Rozhodčího soudu ICC je tak zajištění správné aplikace ICC Pravidel a poskytnutí asistence stranám a rozhodcům během řízení.

Podíváme-li se na to, kdo používá ICC Pravidla, zjistíme, že typickým sporem rozhodovaným u ICC jsou obchodní spory mezi soukromými subjekty. Je však zapotřebí říct, že současně narůstá počet sporů, kde je jednou ze stran stát nebo státní entita, přičemž vedle ryze obchodních sporů se objevují i mezinárodní investiční spory zahájené investorem na základě dohod o ochraně investic. V převážné většině strany sporů pochází z různých států, nicméně spory mezi stranami ze stejného státu nejenže nejsou výjimkou, ale dokonce tvoří kolem 20 % celkového množství sporů.¹¹

2. Rozhodčí doložka ICC a ICC Pravidla

Rozhodčí řízení dle ICC Pravidel lze vést, jen když existuje mezi stranami sporu platná dohoda. ICC doporučuje použít ICC standardní rozhodčí doložku,¹² jež zní: „Veškeré spory vzniklé z této smlouvy či v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností podle Pravidel Mezinárodní obchodní komory pro rozhodčí řízení jedním či více rozhodci jmenovanými v souladu s uvedenými Pravidly.“

Rozhodčí doložku si strany mohou upravit dle svých potřeb. ICC Pravidla¹³ však explicitně doporučují „dbát na to, aby se zamezilo jakémukoliv riziku dvojsmyslnosti“ a „zohlednit veškeré faktory, které mohou ovlivnit vykonatelnost doložky podle rozhodného práva. Toto se týká i veškerých kogentních požadavků, které mohou existovat v místě rozhodčího řízení a v očekávaném místě nebo místech výkonu“.¹⁴

Jedno z takových kogentních ustanovení v českém zákonu o rozhodčím řízení dále rozebereme v rámci tohoto článku.

⁶ Čl. 11 odst. 4, čl. 12, 13, 14, 15 ICC Pravidel.

⁷ Čl. 1 odst. 2 ICC Pravidel.

⁸ Čl. 1 odst. 2, čl. 34 ICC Pravidel.

⁹ Čl. 37, 38 ICC Pravidel.

¹⁰ Čl. 29 ICC Pravidel.

¹¹ ICC Dispute Resolution Bulletin | 2018 Issue 2, str. 55-56.

¹² Kromě standardní doložky ICC také nabízí strukturované (*multi-tiered*) rozhodčí doložky obsahující kombinaci smířčích řízení (např. *mediace*) a rozhodčího řízení.

¹³ ICC Pravidla jsou dostupná v několika jazycích na webových stránkách ICC a, jak jsme již zmínili výše, jsou určena pro použití ve kterékoli části světa. V roce 2012 byla ICC Pravidla znovu vydána, načež v roce 2017 následovala jejich novelizace. Vzhledem k tomu, že ICC Pravidla jsou čas od času novelizována, obsahují ustanovení ve svém čl. 6 odst. 1, že nedohodly-li se strany na tom, že se podrobí ICC Pravidlům účinným k datu uzavření rozhodčí smlouvy, má se za to, že se podrobily ICC Pravidlům účinným k datu zahájení rozhodčího řízení. Tímto ustanovením se Rozhodčí soud ICC snaží zajistit, aby spor byl rozhodován s využitím nejnovějších dostupných nástrojů.

¹⁴ ICC Pravidla pro rozhodčí řízení. Rozhodčí doložky. Publikace ICC 880-4-CZE, str. 72.

3. Kdy se aplikuje český zákon o rozhodčím řízení na rozhodčí řízení dle ICC Pravidel

I když se strany dohodnou na vedení řízení podle jakýchkoliv pravidel rozhodčího řízení, tj. včetně ICC Pravidel, je zapotřebí mít na paměti, že na rozhodčí řízení se stále aplikuje příslušné národní právo, včetně jeho kogentních norem, jež stanoví rámec pro vedení rozhodčího řízení. Kritériem pro určení práva rozhodného pro rozhodčí řízení (*lex arbitri*) je místo rozhodčího řízení (tj. právní domicil rozhodčího řízení).

Dle nejrozšířenější koncepce (tzv. lokalizační, *seat theory*), jež uplatňuje i český zákon o rozhodčím řízení, se za právo rozhodné pro rozhodčí řízení považuje právo místa řízení, na kterém se dohodly strany, příp. které bylo určeno rozhodci (viz § 17 zákona o rozhodčím řízení).¹⁵ Od místa řízení, které má právní význam, se musí odlišit místo projednávání věci (místo, kde bylo provedeno ústní jednání a/nebo dokazování), jež má většinou význam spíše organizační. Z uvedeného tedy plyne, že český právní řád, včetně zákona o rozhodčím řízení, se bude aplikovat na rozhodčí řízení, včetně rozhodčího řízení vedeného dle ICC Pravidel, pokud místem rozhodčího řízení bude Česká republika.

S *lex arbitri* souvisí otázka tzv. internacionalizace ryze vnitrostátního sporu neboli *forum shopping*. Jedná se o situaci, kdy se strany dohodnou, že pro svůj ryze vnitrostátní spor zvolí místo řízení v zahraničí, přestože jinak ani předmět sporu ani strany nemají na toto místo v zahraničí žádnou vazbu. Jakkoliv se tato praktika může zdát spornou, obecně se v podstatě jedná o uznávanou, tedy povolenou praktiku.¹⁶

K takové praktice se měl možnost vyjádřit i Nejvyšší soud, a to konkrétně v situaci, kdy se jednalo o řízení dle ICC Pravidel. Nejvyšší soud uvedl: „Dohodly-li si subjekty se sídlem v České republice, že jejich případný spor bude rozhodovat Mezinárodní rozhodčí soud při Mezinárodní obchodní komoře v Paříži s místem konání rozhodčího řízení ve Vídni v Rakousku, rozhodčí nález v takovém řízení vydaný není tuzemským rozhodčím nálezem a není tak dána pravomoc českých soudů pro řízení o jeho zrušení podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Na uvedeném nic nemění, že podle dohody stran se ústní jednání v rámci rozhodčího řízení konalo v Praze.“^{17,18} Uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu bylo následně potvrzeno Ústavním soudem.¹⁹

¹⁵ OLÍK, M., MAISNER, M., POKORNÝ, R., MÁLEK, P., JANOUŠEK, M.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2017, k § 17, str. 94–97. Srov. také BĚLOHLÁVEK, A. J.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, k § 17, para 17.2.

¹⁶ OLÍK, M., MAISNER, M., POKORNÝ, R., MÁLEK, P., JANOUŠEK, M.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2017, k § 17, str. 97. Srov. také BĚLOHLÁVEK, A. J.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, k § 17, para 17.66.

¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. září 2013, sp. zn. 23 Cdo 1034/2012.

¹⁸ Srov. také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. července 2016, sp. zn. 23 Cdo 3378/2014.

¹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 19. února 2014, sp. zn. II. ÚS 105/14.

Domníváme se také, že pokud by dva cizí subjekty provedly internalizaci sporu směrem do České republiky, tj. dohodly se, že místem řízení rozhodčího řízení dle ICC Pravidel bude kterékoliv místo v České republice, vztahovaly by se na takové řízení české právní předpisy.

4. Problematické ustanovení o přiložení pravidel pro rozhodčí řízení k rozhodčí smlouvě dle § 19 ZRR

Jedním z kogentních ustanovení českého zákona o rozhodčím řízení je § 19 odst. 4, dle kterého „strany mohou určit postup také v pravidlech pro rozhodčí řízení, pokud jsou k rozhodčí smlouvě tato pravidla přiložena. Použití řádu stálého rozhodčího soudu tím není dotčeno.“

Jinými slovy se jedná o povinnost stran přiložit k rozhodčí smlouvě pravidla vedení sporu, jedná-li se o řízení *ad hoc*. Naproti tomu tato povinnost neplatí pro rozhodčí řízení vedená před stálými rozhodčími soudy.

Uvedené ustanovení bylo do zákona vloženo jako reakce na negativní praxi, kdy strany sjednaly *ad hoc* rozhodčí řízení a rozhodčí doložka odkazovala na standardizovaná pravidla, která buď byla nedohledatelná, nebo bylo problematické zjistit aktuální verzi pravidel, nebo zjistit, která verze se použije.²⁰ Ve vztahu ke stálým rozhodčím soudům tento problém nevznikal, neboť dle § 13 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení statuty a řády (tj. pravidla rozhodčího řízení) musí být uveřejněny v Obchodním věstníku, a tak strany mohly vždy vědět obsah a aktuální znění příslušného řádu.

Zajímavou otázkou je, jestli povinnost přiložit pravidla řízení se vztahuje i na případ, kdy se rozhodnou strany pro *ad hoc* rozhodčí řízení použít standardizovaných pravidel vedení sporu stálého rozhodčího soudu, např. Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Gramatický výklad § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení je jasný v tom, že buď se jedná o řízení u stálého rozhodčího soudu a přikládání pravidel není zapotřebí, nebo se jedná o *ad hoc* řízení a pravidla se přiložit musí. Bělohávek vyjadřuje názor, byť z opatrnosti, že i v případě analogického použití standardizovaných pravidel stálého rozhodčího soudu v *ad hoc* řízení musí být úplné znění pravidel přiloženo k rozhodčí smlouvě.²¹

Otázka, která logicky plyne z výše uvedeného, je, zda musí strany, které vtělily ICC rozhodčí doložku do své smlouvy odkazující na ICC Pravidla, přiložit ke smlouvě ICC Pravidla v jejich celém znění.

5. Pluralita názorů na povinnost přiložit pravidla ICC k rozhodčí smlouvě

Rozlišovacím kritériem pro existenci povinnosti přiložit pravidla řízení je dle gramatického výkladu § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení skutečnost, zda se jedná o řízení u stálého rozhodčího soudu či nikoliv. Autoři článku považují proto za vhodné zmapovat již existující názory na danou otázku.

Bělohávek se konkrétně ve vztahu k ICC Pravidlům nevyjadřuje, zda mají být přiloženy k rozhodčí smlouvě. Uvádí však, že omezení v podobě § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení, které se dle jeho názoru vztahuje i na tak „rozšířené globální standardy“, jako např. procesní část smluvních podmínek FIDIC, by se mohlo negativně projevit v praxi.²²

Lisse považuje Rozhodčí soud ICC za stálý rozhodčí soud, nicméně se explicitně k otázce povinnosti přikládat ICC Pravidla k rozhodčí smlouvě nevyjadřuje.²³

Názoru Lisse oponuje Němec, který nepovažuje otázku zařazení mezinárodních institucí typu ICC a VIAC ke stálým rozhodčím soudům ve smyslu § 13 českého zákona o rozhodčím řízení za zcela jednoznačnou.²⁴

6. Názor autorů článku na problematiku

Budeme-li mluvit o rozhodčích soudech, je jasné, že český zákonodárce měl v úmyslu vztáhnout právní úpravu pouze na rozhodčí soudy zřízené na území České republiky. Jinými slovy § 13 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, který určuje, že stálým rozhodčím soudem je pouze ten zřízený zákonem nebo jehož zřízení jiný zákon výslovně připouští, a dále § 13 odst. 2 stejného zákona, který ukládá povinnost uveřejnění řádu takového stálého rozhodčího soudu v Obchodním věstníku, dopadají pouze na rozhodčí soudy, které jsou (mají být) zřízeny na území České republiky. Stejně tak § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení mluví pouze o stálém rozhodčím soudu ve smyslu českého zákona o rozhodčím řízení a nikoli o zahraničním rozhodčím soudu. Pokud bychom tedy použili pouze jazykový výklad § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení, museli bychom nutně dospět k závěru, že strany musí přiložit ICC Pravidla k rozhodčí smlouvě, protože Rozhodčí soud ICC není českým stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona nebo jehož zřízení jiný zákon připouští.

Domníváme se však, že lpění na doslovném výkladu, pokud by byl v přímém rozporu s účelem, který sledoval zákonodárce, by bylo případem přepjatého formalismu. Připomeňme si, že i Ústavní soud se postavil na stranu možného výkladu zákonných norem *contra legem*, „pokud to vyžaduje účel zákona, historie

²⁰ OLÍK, M., MAISNER, M., POKORNÝ, R., MÁLEK, P., JANOUŠEK, M.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2017, k § 19, str. 112–113. Srov. také BĚLOHLÁVEK, A. J.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, k § 19, para 19.69.

²¹ BĚLOHLÁVEK, A. J.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, k § 19, para 19.75.

²² BĚLOHLÁVEK, A. J.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, k § 19, para 19.76.

²³ LISSE, L.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem. Praha: Linde Praha, 2012, k § 13.

²⁴ NĚMEC, R., GLATZ, V.: Rozhodčí řízení, jeho specifika a výhody, *Bulletin advokacie* č. 9/2018, str. 17.

jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku“.²⁵

Musíme se proto zamyslet nad tím, co vedlo zákonodárce k přijetí úpravy v § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení.

Dle důvodové zprávy k zákonu č. 19/2012 Sb., který do zákona o rozhodčím řízení vložil nový § 19 odst. 4, se nastavuje režim přísnější než u všeobecných obchodních podmínek, kterým je tento instrument nejbližší, což je opodstatněno důsledkem, kterým je vykonatelný rozhodčí nále. Důvodová zpráva dále uvádí, že reflektuje současnou soudní praxi, např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. května 2009, sp. zn. 12 Cmo 496/2008. Zmíněné usnesení prohlásilo rozhodčí smlouvu odkazující na „rozhodčí řád“ vydaný právníkem osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, za neplatnou podle § 39 obč. zák.²⁶ Vzhledem k rozdílné soudní praxi vydal v roce 2011 velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu usnesení, kde se přiklonil k již zmíněnému názoru Vrchního soudu v Praze v tom smyslu, že taková rozhodčí smlouva je neplatná.²⁷

Domníváme se, že je zapotřebí zkoumat důvody, které Nejvyšší soud k takovému závěru vedly.

Nejvyšší soud mluví v odůvodnění usnesení o tom, že „není možno pomocí zásady smluvní autonomie negovat v těchto případech zákonu odporující ujednání rozhodčí doložky, u níž lze dovozovat v zásadě zřetelnou snahu poškodit „slabšího“ účastníka závazkového vztahu. Demokratický a právní stát totiž nemůže rezignovat na ochranu práv a oprávněných zájmů, které by mohly být ohroženy v řízení alternativním k soud-

nímu“.²⁸ Dále také v odůvodnění apeluje k zajištění nezávislého a nestranného řešení sporu.²⁸

Jinými slovy záměrem, který sledoval Nejvyšší soud ve svém sjednocujícím usnesení, a záměrem navazující novely § 19 zákona o rozhodčím řízení, bylo zajištění transparentnosti, nestrannosti a nezávislosti rozhodčího řízení.

Dle našeho názoru Rozhodčí soud ICC plně splňuje požadavky Nejvyššího soudu a v tomto ohledu může být postaven naroveň stálému rozhodčímu soudu dle českého zákona o rozhodčím řízení. Autoři článku jsou si vědomi, že byť Rozhodčímu soudu ICC nelze upřít stálost ve smyslu jeho dlouhodobého existování, nejedná se o rozhodčí soud v pravém slova smyslu, neboť jeho primární úlohou je poskytnutí administrativního zázemí pro rozhodce a strany. Nelze však přehlédnout, že Rozhodčí soud ICC reviduje všechny rozhodčí nálezy před jejich vydáním a má pravomoc upozornit rozhodčí senát na některé podstatné věcné body rozhodčího nálezu.²⁹ Právě toto lpění Rozhodčího soudu ICC na kvalitě vydaných rozhodčích nálezů na své půdě z něj činí jednu z nejuznávanějších institucí, která je schopná zajistit vysokou kvalitu rozhodčího řízení.

Ve vztahu k sledovanému účelu zákonodárce zajistit, aby strany znaly obsah rozhodčích pravidel, se domníváme, že ICC Pravidla jsou s to tento požadavek naplnit. ICC Pravidla jsou zveřejňována na stránkách ICC a na každou novelizaci je upozorňováno. Samotná pravidla obsahují i přechodná ustanovení ohledně toho, které znění ICC Pravidel se má použít. Pravidla jsou také předmětem diskuzí odborné veřejnosti, jsou k nim vydávány i komentáře a sbírky rozhodovací praxe. Jedná se tak o pravidla, o jejichž znění nemůže mít nikdo pochybnost.

Požadavek přiložit rozhodčí pravidla za každých okolností může mít i své neblahé dopady na strany. Již jsme pojednali výše o tom, že ICC má tendenci neustále vylepšovat ICC Pravidla. Pokud bychom bezvýhradně trvali na požadavku připojení pravidel k rozhodčí smlouvě, mohlo by dojít k tomu, že k okamžiku zahájení sporu již bude přijato nové znění ICC Pravidel, které bude mít nové nástroje na zefektivnění řízení, avšak strany (nedohodnou-li se jinak) je nebudou schopny použít, neboť budou vázány pouze tím starším zněním ICC Pravidel, které přiložily k rozhodčí smlouvě. Jednalo by se tak o kontraproduktivní výsledek.

Sankcí za nesplnění povinnosti přiložit pravidla pro rozhodčí řízení k rozhodčí smlouvě v *ad hoc* arbitrážích je nemožnost použití takových pravidel.³⁰ Přesto-

²⁵ Viz nále. Ústavního soudu ze dne 27. srpna 2013 sp. zn. II. ÚS 3042/12 „Ústavní soud taktéž mnohokrát prohlásil, že netoleruje orgánům veřejné moci a především obecným soudům přehnaně formalistický postup za použití v podstatě sofistikovaného odůvodňování zřejmé nespravedlnosti. Zdůraznil přitom mj., že obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku, a že povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákoněném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad [srov. např. nále. sp. zn. Pl. ÚS 21/96 ze dne 4. února 1997 (N 13/7 SbNU 87; 63/1997 Sb.) nebo nále. sp. zn. Pl. ÚS 19/98 ze dne 3. února 1999 (N 19/13 SbNU 131; 38/1999 Sb.)]. Při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze pomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu, ve kterém je třeba vždy nalézat i principy uznávané demokratickými právními státy.“

²⁶ Dle usnesení Vrchního soudu ze dne 28. května 2009, sp. zn. 12 Cmo 496/2008 „Odvolačí soud uzavírá, že pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce ad hoc, anebo konkrétního způsobu jeho určení, ale jen odkazuje ohledně výběru rozhodce a stanovení pravidel rozhodčího řízení na právníkem osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, a odkazuje na touto právníkem osobou stanovené statuty a řády ke jmenování a výběru rozhodců, jakož i způsobu vedení rozhodčího řízení a stanovení pravidel o nákladech řízení, pak je taková rozhodčí smlouva neplatná dle § 39 obč. zák. pro obcházení zákona.“

²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010.

²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010.

²⁹ Čl. 34 ICC Pravidel.

³⁰ Srov. také nále. Ústavního soudu ze dne 8. ledna 2019, sp. zn. III. ÚS 1336/18: „Ústavní soud přitom nesdílí názor Nejvyššího soudu vyslovený např. v usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2012 sp. zn. 31 Cdo 1945/2010, rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013 sp. zn. 23 Cdo 1112/2013, rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2014 sp. zn. 33 Cdo 2504/2014 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2014 sp. zn. 21 Cdo 4529/2014, že by částečná

že nezalost zákona neomlouvá, vezme-li se v potaz, že požadavek na přílohu pravidel není typický pro rozhodčí řízení v zahraničí, nelze vyloučit, že zejména zahraniční osoby budou takovým požadavkem zaskočeny a ve finále nebudou moci taková pravidla použít, přestože se ICC Pravidla považují za významný standard rozhodčího řízení.³¹

Uvedené důvody tak svědčí ve prospěch argumentu, že úmyslem zákonodárce nebylo za každých okolností nutit strany přiložit pravidla rozhodčího řízení k rozhodčí smlouvě a že v případě ICC Pravidel a jemu podobných by mohla existovat výjimka. Za současného znění § 19 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení však autoři článku upozorňují, že mnozí odborníci z opatrnosti doporučují, aby v případě zájmu stran použít ICC Pravidla pro řízení s domicilem v České republice při-

ložily jejich plné znění k rozhodčí smlouvě. Doporučujeme proto rozhodčí doložku konzultovat s odborníkem na tuto tematiku. Současně se autoři domnívají, že by uvedené ustanovení mělo být co nejrychleji v zájmu právní jistoty změněno.

Český zákon o rozhodčím řízení prošel v posledních letech několika novelizacemi, zejména s ohledem na postavení spotřebitele, které však znamenaly zásahy i do arbitráží vedených podnikateli. Tento stav není žádoucí a mělo by dojít k zásadnější změně. Autoři jsou toho názoru, že by ke zvýšení právní jistoty a kvality rozhodčího řízení přispělo, pokud by Česká republika přijala zcela nový zákon na bázi vzorového zákona UNCITRAL,³² který do svých národních právních řádů převzalo již 80³³ zemí světa. Takový nový zákon by mohl odstranit i problematická ustanovení současného zákona o rozhodčím řízení, mezi která ustanovení o povinnosti přiložit pravidla ke smlouvě nepochybně patří.

neplatnost ujednání o určení rozhodců (§ 41 obč. zák.) vnašela tak značnou nejistotu do právních vztahů účastníků rozhodčího řízení, že by kvůli tomu musela být rozhodčí doložka sankcionována neplatností jako celek. Naopak, s ohledem na výše uvedený výklad a principy smluvní volnosti je třeba zaujmout takové stanovisko, podle něhož bude vůle stran chráněna v maximální možné míře.“

³¹ Srov. také BĚLOHLÁVEK, A.: Notifikační povinnost rozhodců o svých vazbách na strany řízení ve světle mezinárodních standardů, *Bulletin advokacie* č. 9/2018, str. 38.

³² Vzorový zákon UNCITRAL (UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration). Dostupné z: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/1985Model_arbitration.html

³³ Přehled zemí, které přijaly národní úpravu na základě vzorového zákona UNCITRAL. Dostupné z: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/1985Model_arbitration_status.html